

במדבר פרק כ"ו (אויטאמאטיש איבערגעזעצט)

Yiddish

אויטאמאטיש איבערגעזעצט

סיכום השיעור

סיכום: במדבר פרק כ"ו — די צווייטע ציילונג (פרשת פינחס)

דער הקשר און דער תכלית פון דער ציילונג

במדבר פרק כ"ו ברענגט די צווייטע ציילונג פון די שבטים אין צוגרייטונג צו אריינגיין אין ארץ ישראל. די ציילונג דינט דריי תכליתים: ארגאניזירן פאר די מלחמה פון כיבוש, צוגרייטן די צבא, און — דער עיקר, ווי ס'שטייט מפורש אין סוף פון דעם פרק ("לאלה תחלק הארץ") — צו חלק'ן דאס לאנד לויט די צאלן פון די שבטים.

דער גאנצער ספר במדבר, וואס ווערט גערופן חומש הפקודים, דרייט זיך ארום די צוויי ציילונגען. די ערשטע ציילונג אין אנהייב פון ספר האט געציילט דעם דור וואס איז ארויס פון מצרים, וואס האבן געפלאגט צו מארשירן גלייך צו ארץ כנען. דער פלאן האט נישט געקלאפט. איצט האט דער דור געביטן, די הנהגה האט געביטן — מרים און אהרן זענען געשטארבן, אלעזר האט פארביטן אהרן אין דער ראלע פון דער ציילונג — און די מענטשן אליין זענען ארגאניזירט אנדערש. עטלעכע משפחות זענען געוואקסן, עטלעכע זענען גערומפן, עטלעכע גרופעס האבן זיך געביטן. א נייע ציילונג איז געווען נויטיג צו פאסן דעם נייעם מציאות.

די פלאץ אין דער סיפור

די ציילונג געפינט זיך אין ערבות מואב, דער לעצטער פלאץ פאר אריינגיין אין לאנד. איר פלאץ נאך דער טראגעדיע פון בנות מואב און דעם מעשה פון זמרי/פינחס שאפט א צעטרענונג אין דער סיפור. עטלעכע ביאורים ווערן געגעבן: (1) ארגאניזירן אן ארמיי פאר די באפוילענע נקמה קעגן מדין דארף א ציילונג; (2) דאס צייכנט דעם איבערגאנג פון מיליטערישע הנהגה — משה האט געפירט די מלחמות קעגן סיחון און עוג פערזענלעך, אבער די קומענדיגע מלחמה קעגן מדין וועט געפירט ווערן דורך אלעזר און פינחס, וואס שטעלט פאר א צווישן-שטופע פאר דעם פולן איבערגעבן צו יהושע; (3) עס קען זיין ליטערארישע סיבות צו צעברעכן פון פארוויילן ביי דער טראגעדיע און אריבערגיין צו עפעס אנדערש.

די ציילונג ברענגט אויך ארויס עטלעכע שפעטערדיגע מעשיות: די טעכטער פון צלפחד, די מצוה פון מוספים פאר מועדים, און משה'ס איבערגעבן די הנהגה צו יהושע.

דער נוסף'דיגער טבע פון במדבר

ספר במדבר איז א נוסף צו ספר ויקרא און ספר שמות, צולייגנדיג פרטים און פארבינדנדיג פעדעם אין גרויסע סטרוקטורן. איינע פון די תורה'ס הויפט ארגאניזאציע כלים איז יחוס — די תולדות סדר פון ווער האט געבוירן וועמען און ווער געהערט צו וועמען. ספר שמות האט געגעבן שטיקלעכע באריכטן פון 600,000 מענטשן, אבער קיינמאל נישט א פולע חשבון. די ערשטע ציילונג אין פרשת במדבר האט געגעבן מער פרטים, אבער די צווייטע ציילונג אין פרק כ"ו איז די פולסטע ציילונג פון די מענטשן וואס איז אמאל געגעבן געווארן. עס לייגט צו נישט נאר שבט נעמען און צאלן נאר **משפחות** — א מדרגה פון געזעלשאפטלעכע סטרוקטור און ארגאניזאציע וואס איז נישט געווען פריער מפורט. דער רשימה "למשפחותם" שטעלט

פאר אמת'ע קלאן סטרוקטורן וואס האבן באשטימט ווי מענטשן זענען געווען ארגאניזירט אין לאנד.

נאך דערצו, ווען עמעצער וואס ווערט דערמאנט אין דער ציילונג האט געשפילט א ראלע אין א פריערדיגע אדער שפעטערדיגע מעשה, לייגט דער פסוק אריין א רשימה וואס אידענטיפיצירט זיי, און די רשימות טראגן יחוס'דיגע חשיבות.

די ציילונג הייבט אן (כ"ו:א'—י"א)

דער פרק הייבט אן מיט "ויהי אחרי המגפה" — נאך דער מגפה. השם באפעלט משה און אלעזר צו ציילן די עדה פון עלטער 20 און אויף, ארגאניזירט לויט משפחות, צו ציילן אלע וואס קענען גיין צו די ארמיי (כל יוצא צבא), באשטעטיגנדיג דאס אלס בעיקר א מיליטערישע ציילונג. דער ארט ווערט אנגעוויזן אלס ערבות מואב על הירדן ירחו — אויפן שוועל פון ארץ ישראל — פאראלעל צו דער ערשטער ציילונג: פונקט ווי זיי זענען געציילט געווארן דעמאלט ווען זיי האבן געפלאגט אריינצוגיין גלייך, איצט ווערן זיי געציילט ווידער ווען זיי גרייטן זיך ענדלעך עס צו טאן.

ראובן ווערט אויפגעליסטעט ערשט מיט דער רשימה אז ער איז דער בכור פון ישראל. דאס איז וויכטיג ווארום אנדערש ווערט געזאגט אז זיין בכורה איז פארלוירן געווארן, אבער דא באהאלט ער די ערשטקייט פון פאזיציע — ער ווערט געציילט ערשט.

די פיר משפחות פון ראובן ווערן אויפגעליסטעט. א וויכטיגער חילוק: אויפליסטן "חנוך, משפחת החנוכי" איז נישט קיין איבעריגע חזרה. עס מיינט צו זאגן אז חנוך'ס אייניקלעך האבן געשאפן אן אמת'ן קלאן מיט זיין אייגענעם טעריטאריע און געזעלשאפטלעכער אידענטיטעט. א זון וואס האט נישט געשאפן קיין לעבעדיגן קלאן וואלט פשוט אריינגענומען געווארן אין א ברודער'ס משפחה (ווי דברי הימים שרייבט מפורש). אורענקלעך ווערן דערמאנט ווען זיי אויך האבן אויפגעשטעלט זייערע אייגענע אונטער-קלאנען.

ראובן'ס צאל: **43,730**.

די יחוס'דיגע רשימה אויף דתן ואבירם (כ"ו:ח'—י"א)

א יחוס'דיגע רשימה אידענטיפיצירט **דתן ואבירם**, אייניקלעך פון ראובן דורך פלוא און אליאב, אלס די וואס האבן געמירט מיט קרח — די ערד האט זיך געעפנט און זיי פארשלונגען. די רשימה דינט צוויי תכליתים: עס פארבינדט זיי צו דער קרח מעשה, און עס דערקלערט יחוס'דיג פארוואס קיין משפחה ווערט נישט צוגעשריבן צו דתן ואבירם. זיי האבן געהאט גענוג כח און שטאנד צו מעגלעך האבן געגרינדעט זייער אייגענעם אונטער-קלאן, אבער ווייל זיי זענען אומגעקומען — "ויאבדו מתוך הקהל" — איז די ליניע אפגעשניטן געווארן און קיינע אייניקלעך טראגן נישט זייער נאמען.

וויכטיג, דער פסוק לייגט צו: "**ובני קרח לא מתו**" — די זין פון קרח זענען נישט געשטארבן. די רשימה מאכט קלאר אז כאטש קרח אליין איז פארשלונגען געווארן, זענען זיינע קינדער געבליבן לעבן און ווייטער געגאנגען אלס א דערקענטע משפחה, ענדלעך געשאפן די תהלים וואס ווערן צוגעשריבן צו בני קרח.

תמלול מלא

ארץ ישראל

במדבר פרק כ"ו: די צווייטע ציילונג אין צוגרייטונג צו אריינגיין אין

דער תכלית און דער הקשר פון דער צווייטער ציילונג

מיר ליינענען במדבר פרק כ"ו. דער פרק איז די ציילונג, די פקודים, פון אלע די שבטים, אין צוגרייטונג צו גיין קיין ארץ ישראל, פאר דער מלחמה צו כובש זיין ארץ ישראל, און פאר חלק'ן דאס לאנד פון ארץ ישראל, ווי ס'שטייט מפורש אין סוף דעם פרק, אז השם זאגט צו דיעזע זאל מען חלק'ן דאס לאנד. אזוי פארשטייען מיר אז דער עיקר פון דער ציילונג איז געווען צו חלק'ן דאס לאנד לויט דער ציילונג.

ווי מיר האבן שוין געשמועסט, די גאנצע ספר במדבר, וואס הייסט חומש הפקודים, אין א געוויסן זין ארומרינגלט דעם ציילונג. ס'איז שוין געווען א ציילונג דערמאנט אין אנהייב פון ספר, ריכטיג? און דער עיקר פון דעם ציילונג וואס געשעט ווידער, ווי ס'ווערט דערקלערט מפורש דא, איז ווייל דער פלאן האט זיך געענדערט אינצווישן, ווי מיר האבן געשמועסט אין פרשת שלח, קרח, און אזוי ווייטער.

די געענדערטע דור און פירערשאפט

די ערשטע ציילונג איז געווען פון די בני ישראל, די יוצאי מצרים, ווי ס'ווערט דערמאנט דא אין אנהייב — דאס זענען געווען די שבטים, די ציילונגען פון די מענטשן וואס זענען ארויס פון מצרים, וועמענס פלאן איז געווען צו מארשירן דורכן מדבר גלייך צו ארץ כנען און קומען דארטן. יענער פלאן האט נישט אויסגעארבעט, דער דור האט זיך געענדערט, אפילו די פירער האבן זיך געענדערט, ריכטיג?

משה טוט נאך אלץ דעם ציילונג, ווי מיר האבן באמערקט אין דריטן חלק פון ספר במדבר, א געוויסער טייל פון דער הכנה צו כובש זיין דאס לאנד איז געטון געווארן דורך משה אליין. אין די קומענדיגע פרקים וועלן מיר האבן ווי ער גיט איבער דעם פירערשאפט צו יהושע, אבער נאך אלץ א גרויסן טייל פון די הכנות ווערן געטון. אבער די פירערשאפט אהוץ אים — מרים איז שוין געשטארבן, אהרן איז שוין געשטארבן, און ס'איז געווארן געענדערט דא. אהרן, פאר זיין זון אלעזר, טוט זיין טייל אין דער ציילונג. אהרן האט אויך משמע געהאט א גרויסן טייל אין ארגאניזירן די מענטשן, און דא איז שוין נישט אהרן, ס'איז אלעזר וואס טוט עס.

דער מעיק-אפ פון די מענטשן האט זיך געענדערט — דאס זענען אנדערע מענטשן, און זיי זענען אפילו ארגאניזירט א ביסל אנדערש, זיי זענען נישט אלע די זעלבע משפחות, זיי זעלבע משפחות, עטלעכע משפחות זענען געווארן גרעסער, עטלעכע משפחות זענען געווארן קלענער, עטלעכע גרופעס זענען געווארן אנדערש, אזוי האבן זיי געדארפט איבערטון דעם ציילונג כדי צו פאסן דעם מצב אין דעם נייעם דור וואס גייט קיין ארץ ישראל. אזוי דאס איז דער עיקר פון דעם ציילונג.

דער ארט פון דער ציילונג אין דער מעשה**ארט און צייט**

דער ארט פון עס מאכט א סארט זין צו זיין אין דעם לעצטן טייל פון ספר, וואס איז שוין אין ערבות מואב, ווי מיר האבן געזען אין פרשת חקת, מיר זענען שוין אנגעקומען צו ערבות מואב, דאס איז וואו די גאנצע מעשה פון בלק האט זיך געטראפן, און משמע איז דאס אויך וואו די גאנצע טראגעדיע פון בנות מואב האט זיך געטראפן. אזוי אין א געוויסן זין איז דאס דער ריכטיגער ארט פאר עס צו זיין, כאטש באזונדערש אינערהאלב די מעשיות איז דא א געוויסע אפשניידונג.

די אפשניידונג אין דער מעשה

מיר האבן געהאט אין פריערדיגן פרק די מעשה פון בנות מואב, וואס איז געווען א סארט טראגעדיע, עפעס האט זיך געטראפן שלעכט, און מיר האבן אפילו געהאט השם זאגן צו משה צו נעמען נקמה אויף מואב, אויף מדין — וואס ס'זעט אויס צו האבן עפעס א שייכות, קען זיין די זעלבע מענטשן, אדער קען זיין ס'איז געווען א סארט קאאליציע וואו יעדערער האט געשפילט זייער טייל און האבן נישט גאנץ געזאגט ווער זיי זענען — און דאן די מעשה שטעלט זיך אפ און גייט צו דעם פקודים.

דאווקא, איין פארשטאנד פון דעם וואלט זיין אז ווייל מ'דארף ארגאניזירן אן ארמיי צו טון דאס, דאווקא, ס'זענען שוין געווען עטלעכע מלחמות שוין. משה האט שוין געטון אין פרשת חקת מלחמות, און יענע זענען טאמער נישט געווען אזוי ארגאניזירט, אדער טאמער זענען געטון געווארן אירגענדווייט מיט משה גלייך מיט זיין כריזמא פירן עס, אבער איצט דארפן מיר טון עס אויף אן ארגאניזירטן אופן.

דער איבערגאנג פון מיליטערישער פירערשאפט

משה וועט עס נישט טון, ווי מיר וועלן זען אין פרשת מטות ווען מיר קומען טאקע צו דער מלחמה. משה איז נישט געגאנגען צו יענער מלחמה בכלל, ער האט געשיקט אלעזר, אלעזר און פנחס צו טון עס, אזוי זענען מיר זייער קלאר דאס איז שוין משה וואס גיט איבער דעם פירערשאפט, דעם מיליטערישן פירערשאפט פון די מענטשן צום קומענדיגן דור. דעריבער, פאר דעם, דארפן מיר האבן א סארט ציילונג צו געפינען ווער גייט און ווי וועט עס ארבעטן.

אבער אויך קען זיין ס'זענען דא אנדערע סיבות פאר באוואוסט אפשניידן די מעשה מיט דעם ציילונג אין מיטן. איך האב נישט קיין קלארע ביאור דערפאר, אבער איצט איז דאס וואס איך טראכט, אז דאס איז דער טייטש. און ווי מיר וועלן זען ס'זענען דא עטלעכע מעשיות וואס האבן זיך געטראפן צוליב דער ציילונג — מיר האבן די מעשה פון בנות זלפחד, דערנאך ס'זענען דא עטלעכע, ס'זענען אנדערע מצוות וואס קומען אירגענדוויי דא, די גאנצע מעשה פון דער מצוה פון מוספים אין די קומענדיגע פרקים, אבער אויך זייער וויכטיג דער משה וואס גיט איבער זיין פירערשאפט צו יהושע, און דאס זעט אויס צו זיין א טייל פון דער מעשה.

ווי איך זאג, די קומענדיגע מלחמות וואס וועלן געשען וועלן נישט אמאל זיין גלייך געטון דורך משה, אזוי ס'איז ווי אן אינטערמדיע שטאפל. די פריערדיגע מלחמות מיט סיחון און עוג און דאס אלעס האט משה אליין געפירט, אויפן זעלבן אופן ווי ער האט געפירט די מלחמות מיט עמלק — עמלק האט שוין געהאט יהושע אין א געוויסן זין, אבער סיי ווי סיי — און איצט גייט ער עס איבערגעבן. אזוי ס'איז דא דעם נייעם ציילונג וואס גייט צום קומענדיגן דור, און דאס איז וואו דער ציילונג ווערט געשטעלט.

ס'קען אויך זיין ווי ליטערארישע סיבות וואס שניידן אפ די מעשה פון דער מלחמה, ווייסט איר, מיר האבן א שיינע, מיר האבן דעם טראגישן אָנווער פון זמרי און פנחס און דאס אלעס, אזוי טאמער ווילן מיר נישט ווייטער פארבלייבן אויף דעם, אזוי גייען מיר ווייטער צו עפעס אנדערש, עפעס מער פריילעך. אבער דאס איז דער יסוד.

דער צוגעלייגטער טבע פון ספר במדבר

איצט, דער ספר, ווי מיר האבן געזאגט, דער גאנצער ספר הייסט ספר הפקודים נאך די צוויי ציילונגען דערמאנט אין אנהייב און אין סוף פון ספר אין א געוויסן זין, און מיר האבן געשמועסט אז דער גאנצער ספר במדבר איז אויף א וועג צוגעלייגט צום ספר ויקרא, צוגעלייגט צום ספר שמות, און די ציילונגען האבן אויך עפעס צוגעלייגט אין זיי.

צולייגן פרטים און סטרוקטור

מיט אנדערע ווערטער זיי לייגן צו א סך פרטים און א סך סארט שטעלן זאכן אויפן ארט, פארבינדן פארשידענע פעדעם פון דער מעשה אין איין סטרוקטור. איינע פון די הויפט סטרוקטורן וואס די תורה ניצט ווען זי פרובירט געבן אן איבערגרייפנדע סטרוקטור פון אלעס איז די תולדות, די ציילונגען, די רשימות. פונקט ווי ס'איז דא א כראָנאָלאָגישער סדר, ס'איז אויך ווי א תולדות סדר, דער סדר פון ווער האט געבוירן ווער און ווער איז דאס קינד פון ווער און ווער געהערט צו — דאס איז פשוט איינע פון די הויפט וועגן אין וועלכע די וועלט ווערט ארגאניזירט אין דער תורה, ווי די תורה ארגאניזירט די וועלט.

און פונקט ווי אין רעסט פון במדבר, ס'לייגט צו אלערליי פרטים און שטעלט זיי אויפן ריכטיגן ארט — מיר וועלן זען א זייער שיינע ביישפיל פון דעם אין דער פרשה פון די מוספים, פון די מוספים אין די קומענדיגע פרקים. דא

איז נאך אלץ געווען דער בכור. אין אנדערע ערטער ווייסן מיר ס'זאגט אז זיין בכורה איז פארלוירן געווארן, דא זעט נישט אויס צו זאגן דאס, זעט אויס ווי ער האט נאך אלץ עטלעכע בכורה, ער ווערט געצייילט ערשט.

די פיר משפחות פון ראובן

און ס'איז אונז די פיר משפחות וואס זענען קינדער פון ראובן. אזוי דאס איז נישט נאר א רשימה פון ווי פיל קינדער דער מענטש ראובן האט געהאט, נאר די פיר משפחות וואס דאווקא האבן זיך צוגעשריבן צו די פיר קינדער פון ראובן. אבער ס'איז עפעס נייעס — ס'קען זיין א קינד פון ראובן וואס האט נישט געמאכט קיין משפחה, און דאן וואלט ער פשוט זיין א טייל פון אן אנדערן ברודער וואס האט געהאט א משפחה, ווי ס'זאגט מפורש אין דברי הימים און אנדערע ערטער וועגן געוויסע משפחות אז דאס האט זיך געטראפן.

אזוי ווען ס'זאגט און אזוי ווייטער פאר אלע פיר משפחות, ס'איז נישט נאר איבערזחזרן די זעלבע אינפארמאציע צוויימאל. וואס ס'זאגט איז אז חנוך האט געהאט א משפחה גערופן חנוכי, און ס'איז דא די משפחה וואס האט געהאט א געוויסן חלק אין א ארט וואו זיי וואוינען, און אזוי ווייטער. אזוי דאס איז דער פונט פון דעם.

אייניקלעך און אונטער-קלאנען

און אויך די אייניקלעך — דאס זענען אייניקלעך פון יעקב, חנוך דער זון פון ראובן, דער זון פון יעקב. עטלעכע פון די גרויס-אייניקלעך ווערן אויך דערמאנט, און דאס איז אויך משמע ווייל יענע גרויס-אייניקלעך האבן געהאט א סארט כח, א סארט קלאן, א סארט משפחה פאר זיך אליין.

אזוי באקומען מיר זייער ציילונג, 43,730.

די הערה וועגן דתן ואבירם

און איצט באקומען מיר עטלעכע אייניקלעך. פלוא האט געהאט א זון, אליאב, אליאב האט געהאט די דריי קינדער, נמואל, דתן ואבירם. איצט באקומען מיר א הערה, אבער איך טראכט אז די הערה איז נישט נאר — אזוי מיר זענען געקומען צו דתן ואבירם ווייל מיר האבן געהערט פון דתן ואבירם אין פרשת קרח, ס'האט געזאגט דארט ווער זיי זענען געווען, און דתן ואבירם, די קינדער פון ראובן. אבער דא באקומען מיר פונקט ווער זיי זענען געווען.

די תולדות'דיגע באדייטונג

אבער איך טראכט אויך משמע מיינט אז זיי האבן געהאט עטלעכע כח, זיי האבן געהאט עטלעכע ראָלע, די דתן ואבירם, ווייל אמאל דער קומענדיגער דור פון דער משפחה שאפט אויך איר אייגענע משפחה אדער איר אייגענע אונטערגרופע אינערהאלב דער משפחה.

אזוי באקומען מיר די הערה אז דאס זענען דתן ואבירם וואס האבן געקעמפט מיט משה ואהרן אין קרח, און זיי זענען פארלוירן געווארן, די ערד האט געעפנט איר מויל און זיי פארשלונגען און קרח. אזוי מיט אנדערע ווערטער, כאטש פאר א צייט האבן דתן ואבירם געהאט זייער אייגענע כח, זייער אייגענע משפחה, איצט וואס זיי זענען פארשלונגען געווארן, און דעריבער האבן זיי נישט קיין נאכקומען, זיי האבן נישט קיין משפחות, און אזוי איצט איז נישט דא קיינער וואס שרייבט זיך צו צו דער משפחה פון דתן ואבירם, וואס זיי וואלטן געקענט זיין אויב נישט פאר דעם. און אין דער זעלבער צייט 250 [מענטשן זענען אומגעקומען]...

דער שבט יהודה

איצט פאר יהודה, באקומען מיר אויך די הערה. יהודה איז אן וויכטיגע משפחה — דאווקא וועלן מיר ווייסן שפעטער יהודה איז די משפחה פון וועלכער מיר האבן מלכות, בית דוד, און אזוי ווייטער. אזוי דאס איז טאקע א מעשה פון יהודה'ס צוויי זין, אבער אויך פון די פאטענציעלע משפחות וואס זענען נישט געווען צו זיין.

יהודה'ס צוויי זין, ער ואונן, וואס זענען געשטארבן אין ארץ כנען פאר דער גאנצער מעשה האט זיך געטראפן — אזוי ס'איז נישט דא קיין משפחות פון

אויך, דער ציילונג — ערשטנס אין ספר שמות, מיר האבן שוין געהאט נומערן פון מענטשן, ריכטיג, 600,000 מענטשן און אזוי ווייטער, אבער מיר האבן געהאט עטלעכע פראגעמאטארישע באריכטן פון פונקט ווי ס'זענען געווען 600,000 און אזוי ווייטער, אבער ס'איז קיינמאל נישט געווען א פולע חשבון פון עס. דא איז וואו מיר באקומען דעם פולן חשבון.

דער מערסטער פולער ציילונג

און דער מערסטער פולער חשבון וואס מיר באקומען אלץ איז אין דער צווייטער ציילונג, דער ציילונג פון פרשת פנחס, דער ציילונג פון פרק כ"ו, איז דער מערסטער פולער ציילונג פון די מענטשן. ס'איז אונז נישט נאר דעם פונקטלעכן נאמען פון יעדן פון די שבטים און זייער סכום פון מענטשן וואס זיי האבן געהאט, נאר אויך די משפחות. די משפחות זענען שוין דערמאנט געווארן אין ספר שמות, און אין עטלעכע פון זיי, און אויך אין פרשת במדבר, אבער זיי האבן נישט געזאגט למשפחותם, זיי האבן נישט געהאט דעם סכום פון פרטים.

כאטש אין א געוויסן זין ס'לייגט נאר צו א ווארט — ס'איז גוט, למשפחותם, די משפחה, משפחה, האט אזוי און אזוי, ווי מיר וועלן זען אינעווייניג — דאס מיינט אז דאס איז א מדרגה פון ארגאניזאציע, דאס איז א מדרגה פון געזעלשאפטלעכער סטרוקטור. ס'מיינט נישט נאר ס'לייגט נישט נאר צו א ווארט. און דאס איז עפעס וואס דאווקא די מענטשן אין לאנד זענען געווען ארגאניזירט אין די קלאנען, אין די משפחות, אין די גרופעס, אזוי דאס איז עטלעכע אינפארמאציע וואס מיר האבן נישט געהאט פריער.

תולדות הערות

און ווי מיר וועלן זען אויך, א טייל פון דעם צוגעלייגטן טבע איז, ס'איז אונז די הערות אויף יעדעס מאל ווען ס'איז דא עמעצער דערמאנט וואס האט געשפילט א טייל אין א פריערדיגער מעשה, אדער אין א קומענדיגער מעשה, ס'איז אונז א הערה, אקיי דאס איז יענער מענטש. און יענע הערות טראכט איך האבן אויך עפעס א תולדות'דיגע מיינונג ווי מיר וועלן זען ווען מיר גייען דורך זיי.

לייענען דורך דעם ציילונג טעקסט

אזוי דאס איז גענוג פאר א הקדמה צו דער מעשה, מיר גייען עס לייענען, אדער דורכגיין עס שנעל, ס'איז א לאנגער פרק, א סך פסוקים.

דער אנהייב: נאך דער מגפה

ס'הייבט אן, ויהי אחרי המגפה — דאווקא ס'איז אינטרעסאנט געשפאלטן, די פרשה שפאלט זיך דא אין מיטן פון א פסוק, אבער אין א געוויסן זין געהערט דאס צו דער פריערדיגער מעשה, אבער ס'איז זיכער דער אנהייב פון דעם פסוק.

ויהי אחרי המגפה, און השם זאגט צו משה און אלעזר, ציילט, נעמט אויף די קעפ, ציילט די קעפ פון דער עדה, פון די מענטשן, ווידער פון 20 יאר אלט, כל יוצא צבא פון יעדער משפחה, יעדן קלאן, ווער וועט גיין צו דער ארמיי. ווי מיר האבן געזאגט דאס ווייזט אונז אז דאס איז בעיקר א מיליטערישער ציילונג.

דער באפעל און זיין פאראלעל צו דער ערשטער ציילונג

און זיי טוען דאס, זיי רעדן — משה און אלעזר, זיי רעדן צו די מענטשן אין דעם ארט, צו ווייזן אונז אז דאס איז דער ציילונג פון ארץ ישראל, זיי גייען געציילט ווערן פון די 20 יאר און אויף, ווי השם האט געזאגט צו משה און די מענטשן וואס זענען ארויס פון מצרים. אזוי דאס איז פאראלעליזם, פונקט ווי דעמאלט זענען זיי געציילט געווארן ווייל זיי האבן געפלאנט צו גיין גלייך צו ארץ כנען, איצט ווערן זיי געציילט ווידער ווען זיי טוען עס ענדלעך ווידער.

דער שבט ראובן

און דא האבן מיר דעם באריכט פון דעם טאקעדיגן ציילונג, אנהייבנדיג מיט ראובן, וואס באקומט א הערה אז ער איז דער בכור, ער איז דער בכור פון ישראל, און דאס מיינט משמע אז אין א געוויסן זין ראובן, דער שבט ראובן

ס'איז אינטרעסאנט אז דן האט געהאט אזויפיל מענטשן אבער נאר אין משפחה. ס'איז איינע פון די אינטרעסאנטע זאכן השם האט געטון בכלל. מיר קענען אויסרעכענען ווי וועלכע, ווי פיל מענטשן ס'איז דא פאר משפחה — עטלעכע פון זיי האבן גרעסערע משפחות, עטלעכע זענען קלענער.

דער שבט אשר

אקיי, אשר מיט זיינע קינדער: ימנה, ישוה, בריעה, און בריעה אליין, זיינע צוויי קינדער: חבר ומלכיאל. מלכיאל האט זיך געטיילט אין משפחות. און אשר'ס טאכטער שרח — משמע ווערט זי דערמאנט דא נישט נאר צו זאגן אונז אז אשר האט געהאט א טאכטער. משמע פילע פון די קינדער פון יעקב האבן געהאט טעכטער. דער פונט איז אז די שרח משמע האט געשאפן א סארט משפחה באזונדער אדער האט געהאט עטלעכע נאמען פאר זיך. א נאמען מיינט שטענדיג געווענליך ווי מ'לאזט איבער א משפחה, מ'לאזט איבער עטלעכע ירושה וואס געהערט צו דיר.

גאנצע סכום פון אשר איז 53,400.

דער שבט נפתלי

דערנאך האבן מיר נפתלי מיט משפחות: יחצאל, גוני, יצר, ושלם.

אין גאנצן: 45,400 מענטשן.

דער גאנצער צאל און די מצוה פון חלוקת הארץ

און מיר האבן דעם גאנצן צאל פון אלע מענטשן: 600,000 — 601,730.

און מיר האבן דעם עיקר פון דעם גאנצן. דער עיקר פון דעם גאנצן איז נאך א מצוה: **לאלה תחלק הארץ**. מ'זאל חלק זיין, מ'זאל אפטיילן דעם ארץ. די מצוה **בשמות**. שמות מיין איך מיינט די געמיינטע מענטשן, ווי מיר האבן אנשי שם. אנשי שם מיינט מענטשן וואס האבן א משפחה וואס איז געמיינט נאכן. אזוי מצוה שמות מיינט יעדע משפחה — ווי שכם, אשריאל, און אזוי ווייטער — זיי באקומען עפעס א ירושה, עפעס א נחלה.

און דערנאך זאגט עס מ'זאל געבן דעם גרעסערן איינעם א גרעסערע נחלה און דעם קלענערן איינעם א קלענערע נחלה. **איש לפי פקודיו**.

איצט איז דא א קשיא וואס מ'פרעגט געווענליך: איז עס לויט מענטשן אדער לויט משפחות? און אויב עס איז נאר לויט מענטשן, דעמאלט וואס איז דער עיקר פון די משפחות? אבער טאקע די משפחה איז א סארט ווי א רעגירונגס אדער ארגאניזאציע איינהייט, און דעריבער א גרעסערע משפחה וואס האט מער מענטשן באקומט א גרעסערן חלק אין ארץ. אבער דאס מיינט נישט אז עס ווערט געגעבן צו די איינצעלע מענטשן — עס ווערט נאך אלץ געגעבן צום שבט, צו דער משפחה.

און דערנאך נאך איין חלק פון דעם אופן ווי אזוי צו חלק זיין: **בגורל**. וואס וואלט געווען געטיילט דורך א גורל. **אל משפחותם בין רב למעט**.

און עס זענען דא עטלעכע מענטשן וואס מיינען אז עס איז דא א סתירה דא, ווארום אויב עס איז א גורל, דעמאלט מיינט עס אז אמאל די גרעסערע מענטשן וואלטן באקומען דעם קלענערן ארץ אדער אזוי ווייטער, אויב עס איז נאר א גורל, א לאז וואס טיילט עס. אבער איך מיין וואס עס מיינט ממש איז אז דער גורל באשליסט נאר וואו מ'זאל באקומען. טאקע עס איז דא — אין עטלעכע זין, און אמאל די זאכן זענען מסתמא זייער קאמפליצירט ווארום אין אונזער ארץ, די טראגן קאפאציטעט פון א ארץ איז נישט גאנץ ווי — עס ארבעט נישט גאנץ מיט קוואדראט פיס אדער קוואדראט קילאמעטער. עס דעפענדירט אויף אסאך ווארעאבלעס. אזוי עטלעכע פון די ווארעאבלעס, ווייל עס איז נישטא קיין אנדער גערעכטן אופן צו טיילן, דעמאלט וואלט עס זיין דורך לאזן. אזוי דאס איז וואס עס זאגט. און עטלעכע אין סוף, און דעריבער קען מען נישט קלאגן ווי עס איז געווען א גורל און דאס איז ווער עס האט געוואונען. אבער דאס מיינט נישט אז עס איז נישטא קיין סברא צו פאר דעם וואס מ'מאכט דעם גורל צו ווי אזוי מ'טיילט עס און אזוי ווייטער. און מסתמא די פרטים ווערן נישט דיסקוטירט דא, אבער איך מיין דאס איז די לאגישע תירוץ פאר דעם פראבלעם.

זיי. דערנאך, יהודה האט זיך ארויסגעשטעלט צו האבן דריי משפחות: שלה, פרץ, ורח. מיר ווייסן די מעשיות פון זייערע געבורטן באזונדערש אין פרשת בראשית, אין פרשת וישב. און דערנאך צוויי פון פרץ'ס קינדער — אזוי גרויס-אייניקלעך פון יעקב — האבן אויך געשאפן משפחות: חזרון וחמול. ווי מיר האבן געזען, אמאל דער קומענדיגער דור שאפט אויך א משפחה, און דעריבער איז יהודה געווען אין די שבטי יהודה, איינער פון די גרעסערע שבטים, און דעריבער דער קומענדיגער דור ווערט אויך געשפאלטן אין מער משפחות.

אין גאנצן: 76,500 מענטשן.

דער שבט יששכר

דערנאך האבן מיר יששכר מיט פיר משפחות: תולע, פוה, ישוב, שמרון.

אין גאנצן: 64,300 מענטשן.

דער שבט זבולון

מיר האבן זבולון מיט דריי משפחות: סרד, אלון, ויחאלאל.

אין גאנצן: 60,500 מענטשן.

דער שבט יוסף: מנשה ואפרים

מיר האבן יוסף געטיילט אין צוויי שבטים: מנשה ואפרים. אזוי ווידער, יוסף איז געווען גרעסער, אזוי האט ער זיך געטיילט אין צוויי שבטים שוין אין ערשטן דור, און יעדער איינער פון יענע האט געהאט קינדער.

מנשה

מנשה האט געהאט מכיר, און אפילו זיין זון האט געהאט נאך א משפחה — גלעד. און דערנאך די משפחה פון גלעד — אזוי ס'איז דא די משפחה פון מכיר און די משפחה פון גלעד, וואס זענען נישט די זעלבע. מיט אנדערע ווערטער, גלעד איז ער און זיינע קינדער, און אלע אנדערע וואלטן געהערן צו דער משפחה פון מכיר. און גלעד אליין טיילט זיך אין א הארב משפחות: איעזר, חלק, אשריאל, שכם, שמידע, וחפר.

און דא האבן מיר נאך איין הערה פון איינעם פון די קינדער פון חפר, וואס טאמער האט געמאכט — עטלעכע פון זיי, טאמער אפילו זיינע קינדער, זיינע טעכטער — האבן געמאכט משפחות פאר זיך. צלפחד, דער זון פון חפר, דער זון פון גלעד, דער זון פון מכיר, דער זון פון מנשה, האט נישט געהאט קיין יינגלעך, נאר מיידלעך, און זיי אלע האבן זייערע נעמען דא: מחלה, נעה, חגלה, מלכה, ותרצה. ס'זענען דא פינף נעמען, און מיר וועלן זען שפעטער אין קומענדיגן פרק וואס האט זיך געטראפן. און משמע די טעכטער זענען געווען וויכטיג אין דעם זין פון נישט נאר באזונדערע מענטשן וואס האבן גיירשט עטלעכע לאנד, נאר משמע האבן זיי געשאפן משפחות אויך.

אזוי דאס זענען די משפחות פון מנשה. אין גאנצן ס'איז דא 52,700 מענטשן.

אפרים

אפרים — מיר האבן זייערע משפחות אויך. עטלעכע פון זייערע אייניקלעך זענען געווארן משפחות. דאס איז שותלח, בכר, ותחן. און שותלח אליין האט געהאט א זון אדער א משפחה נאך אים, ערן.

אין גאנצן ס'איז דא 32,500 מענטשן אין אפרים.

דער שבט בנימין

דערנאך האבן מיר בנימין מיט זיינע משפחות: בלע, אשבל, אחירם, שופם, חופם. און בלע אליין האט געהאט צוויי משפחות געטיילט אין ארד ונעמן.

אין גאנצן: 45,600 מענטשן — מענטשן מיינט לוחמים, ריכטיג? יא, דאס איז ריכטיג.

דער שבט דן

דערנאך האבן מיר דן מיט איין משפחה, שוחם.

אין גאנצן: 64,400 מענטשן.

די ציילונג פון לוי

און איצט נאכדעם וואס מיר האבן די ציילונג פון אלע מענטשן, האבן מיר די ציילונג פון לוי און זיינע משפחות. און עס איז זייער שיין אז דא די חלוקה פון ארץ איז געווען פאר דעם, ווי מיר וועלן זאגן אין סוף פון דער מעשה פון לוי, ווארום לוי האט נישט גיירשט אין ארץ. ער האט געהאט זיינע אייגענע שטעט, ווי מיר וועלן לערנען, אבער לוי נעמט נישט קיין חלק אין ארץ, און דעריבער איז זיין ציילונג באזונדער און געזאגט נאכדעם.

און לוי האט טאקע געהאט דריי הויפט משפחות: גרשון, קהת, און מררי. און די משפחות אליין האבן געהאט משפחות צו זיך, ריכטיג? אזוי לוי האט — אזוי ערשט דער פסוק באשרייבט אלע די גאנצע משפחות פון לוי. אין אנדערע ווערטער, די גאנצע, די נידעריגסטע שטאפל משפחות אין גאנצן זענען פינף משפחות: לבני, חברוני, מחלי, מושי, און קרחי. אזוי עס פעלט דא עפעס, ווי רש"י באמערקט. עס איז דא עפעס אן אומקלארקייט וואס איז געשען. ווי איך האב געזאגט, זאכן ענדערן זיך אמאל.

און דערנאך גייט עס צוריק צו באשרייבן ספעציפישע ייחוסים אינעם לוי. אזוי עס רעדט וועגן דעם קהת וואס האט געהאט עמרם מיט זיין ווייב יוכבד און זייערע דריי קינדער: אהרן, משה, און מרים. אהרן וואס האט געהאט פיר קינדער: נדב, אביהוא, אלעזר, און איתמר. און טאקע נדב און אביהוא זענען געשטארבן, ווי מיר האבן געלערנט אין פרשת שמני — זיי האבן געבראכט פרעמדע פייער, משונה'דיגע פייער פאר השם, דעריבער זענען זיי געשטארבן. און דעריבער, אנדערש פשוט נדב און אביהוא לאזן נישט איבער קיין משפחות. אלעזר און איתמר האבן משפחות.

אין גאנצן אין לוי עס איז דא — אנטשולדיגט, 23,000 מענטשן. און די ווערן געציילט נישט פון 20, ווי די מענטשן וואס גייען אין ארמיי ווערן

געציילט, נאר פון 30 יאר אלט, ווארום זיי ווערן נישט געציילט דעם נידעריגסטן חלק. זיי ווערן נישט געציילט, און אויך זיי זענען נישט געגאנגען צו כיבוש. זיי זענען נישט קיין חלק פון דער ארמיי ווארום זיי האבן נישט געהאט קיין ירושה. אזוי איר ווייסט, עס גייט ביידע וועגן — מ'קעמפט נישט, מ'באקומט נישט דעם ארץ. זיי האבן זייערע אנדערע עבודות, ווי מיר האבן דיסקוטירט אין אנהייב פון דעם ספר. דאס איז א גרויסן חלק.

און טאקע דעריבער איז דאס — די באמערקונג דא, איך מיין דעריבער — דאס איז דער גרונט'דיגער סיבה פארוואס לוי איז קירצער דא. עס גיט נישט אסאך פון די פרטים ווארום מיר ווייסן שוין אז דער ספר רעדט וועגן דעם אין לענג שוין.

סיום: די נייע דור

און דא האבן מיר די סופ'דיגע, די סיום פון דער ציילונג, פון דעם פרק. דאס זענען די ציילונג וואס האבן געציילט די מענטשן, ווי מיר האבן שוין געזאגט אין אנהייב. און עס איז נישט געווען קיין איין מענטש אין דעם פון דער ערשטער ציילונג פון משה און אהרן, וואס איז געווען די מדבר סיני, ווי זיי זענען ארויס פון מצרים. אזוי אין א צווייטן ארט.

און פארוואס? ווי השם האט זיי געזאגט אז זיי וועלן שטארבן אין מדבר, ווי ער האט זיי געזאגט אין פרשת שלח. אזוי אלע פון זיי זענען געשטארבן. אזוי דאס איז וואו צוויי — טאקע משה אליין וועט אויך שטארבן אין מדבר, אזוי ער איז נישט אין דער ליסטע. און מיר וועלן זען אין די קומענדיגע פרקים וואס איז געשען ווארום משה איז געשטארבן.

אזוי דאס איז דער סוף פון דעם פרק.